

Červenec

Slunečnice

Foto: Josef Permedia

V červenci mají včelstva v přírodě k dispozici poslední zdroje snůšky. Kvete nebo odkvétá lípa malolistá, slunečnice, někde jsou porosty jetele červeného. Tyto zdroje mohou být ještě v některých oblastech významné pro medný výnos.

Ve volné přírodě kvete také mnoho bylin, které poskytují včelám pyl a nektar. S nektarovou snůškou z volné přírody se nedá počítat jako se zdrojem pro pravidelné medobraní, ale místy se tyto možnosti v některých letech vyskytnou. Včelaři proto někdy odkládají přípravu včelstev na zázimování a léčení s tím, že jednou za několik let může přijít snůška s výnosem několika kilogramů medu. Je však ke zvážení, zda je lepší čekat na případné malé a navíc nejisté medobraní, nebo mít na jaře příštího roku silná přezimovaná včelstva.

Co se děje ve včelstvu

Po slunovratu matky ve včelstvech omezují kladení, k čemuž také často přispívá nedostatek zásob. Včelstva mohou v tuto dobu trpět nouzí nebo dokonce hladovět. Tyto případy jsou ve včelařské praxi poměrně časté. V červenci se začínají líhnout dlouhověké přezimující včely s tukobílkovinnými zásobními tělisky. Ty žijí ve včelstvu do března až dubna příštího roku a jejich úkolem je vychovat první jarní generaci. Například krmit plod nebo zpracovávat zimní zásoby by pak měly především krátkověké včely.

Práce včelaře

Do období července spadá u většiny včelstev poslední medobraní. Včelař by měl pamatovat na budoucnost včelstva, měl by při odběru medných plástů ponechávat ve včelstvu alespoň pět a více kilogramů zásob v závislosti na způsobu vedení včelstev.

Nelze spoléhat na to, že je teplo a včelstva si donesou. Z čeho, když ve svém doletu již nemají významnější zdroje snůšky?

Včelař by měl pamatovat na budoucnost včelstva a při odběru medných plástů ponechávat ve včelstvu alespoň pět a více kilogramů zásob

Při poklesu množství glycidových zásob včelstvo nejprve pocítí stav nouze, matky omezí kladení a při poměrně vysoké denní spotřebě a minimálním přínosu může včelstvo začít hladovět. Na sílu zimujícího a především přezimovaného včelstva to má značně negativní důsledky. Nejlepším organizačním řešením je při odběru posledního medu ihned ten den dát včelstvu větší dávku krmení a pak v krmení pokračovat s plánovaným ukončením nejpozději koncem srpna. Už slyším některé včelaře, že včely tak podané krmení ještě spotřebují. Na to je však jednoduchá odpověď: pokud to spotřebují, byla uspokojena potřeba včelstva, ale pokud nespotřebují, zůstane jim na zimu.

Ke krmení, které je již součástí zimních zásob, používáme cukerný roztok (cukr bílý rafinovaný) v poměru 1:1 až 3:2. Cukr bílý se u nás používá minimálně 100 let a při dodržování základních zásad se při zázimování a přezimování nevykytly vážnější problémy. Cukr extrabílý a bílý obsahuje 99,7 % plně stravitelné

sacharózy. Tekuté škrobové hydrolyzáty obsahují vysoké procento pro včely nestraavitelných dextrinů (obdobně jako u medovice), a včelstvům tak koncem zimy hrozí problémy v důsledku přeplněných výkalových vaků, pokud tedy v lednu či únoru nedojde k proletu. Zimování na medu tak je pěkná věc za předpokladu, že v medu není nějaká příměs medovice.

Při snímání medníků ponecháváme včelstvům zimní prostor vhodného tvaru. Nejmenší vhodné je zimovat na jednom patře rámkové míry 39 × 24. Pokud máme tuto míru, zimujeme ve dvou nástavcích, musíme zachovat pravidlo pro mezinástavkovou mezeru. Konstrukční mezera mezi rámkami nástavku je 8 mm a místo spodní široké loučky se používá profil 10 × 10–12 mm, aby včely dostavěly dílo až dolů. Jen tak bez problému zimní chomáč v zimě tuto mezeru překoná. Zimní prostor pro včelstvo by správně měl být vyšší než širší. Zimní chomáč se pak může v zimě pohybovat za zásobami nahoru. Ze zimního prostoru koncem června nebo počátkem července odstraníme nedostavěné mezistěny, panenské dílo často již s propolisem na okrajích buněk, stavební rámky apod. Tyto záležitosti jednak matku omezují v kladení a jednak přerušují plodové těleso ve tvaru koule. Dejme včelstvu čas, aby si zimní prostor stihlo připravit.

V tomto období zvýšené slídivosti pracujeme ve včelstvech rychle, používáme vlhké plachetky apod. Při odběru medných plástů využíváme výkluzu. S výhodou můžeme jít do včelstev v podvečer, jejich případné rozrušení přes noc pomine.

Všechny vyřazené souše a odřezky vosku chráníme před zavíječem, který za vyšších letních teplot dokáže voskovou materii zlikvidovat během dvou až čtyř týdnů. Odřezky vosku, divočinu apod. nejlépe zpracujeme ve slunečním tavidle,

Lípa malolistá

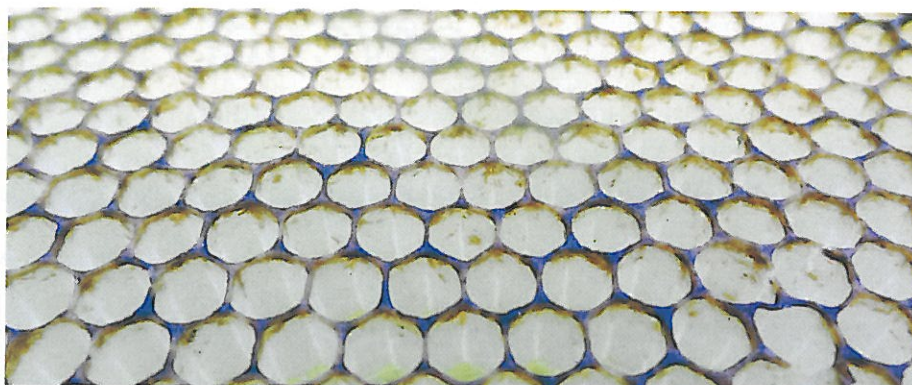
Foto: Wikipedia

zbytky z tavidla s poměrně vysokým obsahem vosku zpracujeme při vyvařování souší. Skladování souší si pak probereme v srpnovém kalendáriu.

Nejčastější chyby v červenci

(platí i pro srpen):

- Včelstva mají nedostatek zásob (třeba i jen v části tohoto období), což má za následek omezení plodování, takže do zimy jdou slabá.
- Včelstva trpí nedostatkem pylu, což se negativně projeví na dlouhověkosti včel. Tento problém lze řešit vhodným umístěním stanoviště a nižším počtem včelstev na jednom místě.
- Příliš zúžená včelstva nemají dostatek prostoru pro plod a uložení pylových zásob.
- Ponechané nedostavěné mezistěny nebo panenské dílo zmenší, popřípadě rozdělí úlový prostor a omezí tak prostor

Panenský plást potažený propolisem

Foto: František Kamler

určený především pro výchovu plodu.

- K poměrně rozšířeným zlovykům patří ponechávat plásty po vytočení volně vylízat včelám. To je nebezpečné. Včely v tuto dobu létají do vzdálenosti několika kilometrů a mohou šířit všechny infekce včetně moru.
- K doplňování zimních zásob se místo

osvědčeného cukerného roztoku použijí komerční tekutá krmiva s nižší stravitelností. Vliv těchto krmiv na život včel v zimě ještě není dostatečně znám. V zimním období, při dlouhé době mezi prolety, je velké riziko poškození včelstev.

Dr. Ing. František Kamler